

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Nov ukaz naučnega ministra.

Z ukazom naučnega ministra od 1. aprila 1881, št. 2178, se je vpeljala slovenščina kot učni jezik za nekatere predmete na ljubljanske pripravnišnice.

Ta ukaz obsega naslednje točke:

1. v slovenščini se ima podučevati:

a) na moškem oddelku: verouk, slovenski jezik, matematika in geometrično risanje, naravoslovje, sadjereje, in specialna metodika teh predmetov;

b) na ženskem oddelku: verouk, slovenski jezik, aritmetika in geometrično oblikoslovje, ženska ročna dela in specialna metodika teh predmetov.

2. Vsi drugi predmeti podučevati se imajo v nemškem jeziku.

3. Pri poduku v petji porabljevati se imajo nemške in slovenske pesni.

4. Pri poduku v vseh predmetih se ima kolikor mogoče ozir jemati na nemško in slovensko terminologijo; ravno tako se ima ozir jemati pri praktičnih vajah in s temi združenih pismenih nalogah na oba deželna jezika.

Ta naredba stopiti ima v moč s pričetkom prihodnjega šolskega leta 1881/82.

Razumno je, da predstoječi ukaz z veseljem pozdravljamo, ker se iz njega razvidi Slovencem prijazna tendenca sedanje vlade. Pri nas je pomenljiva uže vsaka kaplja, ki nam kane na polje narodnega našega razvitka, katero je tlačila do sedaj suša nemškega nasilstva.

Videti je pa tudi, da je ta ukaz redigi-

rala roka gospoda ministra Conrada, katerega mišljenje je znano. Minister je imel brez dvombe namen, raniti nemščino kolikor najmanj mogoče! Tu moramo si iskati opravičenja iste gotovo nepraktične naredbi, da se ima matematika, geometrično risanje in oblikoslovje podučevati v slovenščini, zgodovina in geografija pa v nemščini.

Po našem mnenju bi se zgodovina in geografija dosti lažje podučevali v slovenščini, kot pa aritmetika!

Nevarna se nam vidi četrta točka ministrovega ukaza, da naj se pri vsakem poduku kolikor mogoče ozir jemlje na nemško in slovensko terminologijo. Tu so vratica, pri katerih se bode nemščina zopet pritihotapila v slovenski poduk. Mislimo si, da se tu pri nas nastavi profesor, ki je slovenščine zmožen le površno. Njemu se bode videl poduk v nemščini pripravnejši in podučeval bode nemško ter se opravičeval s tem, da jemlje ozir na nemško terminologijo.

Da bi pa Linhart in cons. jemali ozir na slovensko terminologijo, tega še v sanjah ne pričakujemo nikdar!

To so naši pomisleki, katere smo si objaviti v dolžnost šteli. A pri vsem tem pa smo vendar veseli velikonočnega ministrovega daru.

## Uže prijemajo!

= Dunajski velikonemški „schulverein“ je nedavno naznanil, da hoče letos svoje delovanje prenesti na Kranjsko in posebno tukaj skrbeti, da se v velikem zlogu razširi učenje nemškega jezika. Dunajski nemški nacionalci v rečenem društvu so namreč v svojem glasu

vitej „deutsche gründlichkeit“ uganili, da so na Kranjskem neki nemški „sprachinseli“, ki se imajo za nemštvo rešiti; da se je sem in tja po Kranjske izgubil kak Nemeč, ki se ima tudi obraniti nemštvu in da se mora dati slovenskemu ljudstvu po Kranjske prilika, da se priuči nemščini.

Tedaj hoče dunajski „schulverein“ dvoje doseči: prvič to, kar je na Kranjskem nemškega nemštva ohraniti in drugič meje nemštva raztegniti globoko v Slovence s polaganim germanizovanjem. Takrat, ko je „Slovenski Narod“ na tem mestu teh namer dunajskega quasi šolskega društva omenjal, odkazal mu je tudi naravnost pot v Kočevje: tu imaš svoj „nemški“ „sprachinsel“, tu imaš dela; ljudstvo je ubogo, rado bode sprejelo, kar mu daš, samo glej, da se tukajšnjih nemških agitatorjev ne bo preveč prijelo. Mi se ne zmenimo za Kočevjarje, pustimo jim, kar imajo in želimo jim, da bi imeli še več, vsaj bi jim ne trebalo po širokem svetu krajarjev iskati, — dajte jim tedaj s polno roko nemških grošev.

Ali, gospoda! čez Kočevsko mejo si ne upajte, kajti tu bi postalo vaše delovanje agitatorsko in kjer bi se vi dotaknili slovenske zemlje, slovenskih šol, zaklicati bi vam morali: Hand off — proč, naše lastine ne dotakniti se! —

Slovenci smo uže tako nesrečen narod, da se mej nami samimi nahaja zmirom golazen, ki se najraje pred tujim plazi po prahu. Doslej pa smo mislili, da je n. pr. društvo, kakeršno je „Krainischer Schulpfennig-Verein“, nepolitično v svojem delovanju, koristno vsaj s tega stališča, da podpira uboge učence po kmetih, da si se je zmirom le na one šole oziralo,

## Listek.

### Pravična in resnična pisma spectabilisova.

XIII.

Kaj neki dela naš spectabilis, da je na jedenkrat omolknil vsred najlepše svoje delavnosti in se ne gane nič več? Tako vas slišim povpraševati in vest mi očita, da sem storil nekaj, kar ne bi bil smel storiti po pravici in po resnici. Kar sem storil, je to, da nijsem čisto nič storil. To vam je negativen greh, draga gospodičina, kateri sicer nij tako težak in hud, kakor bi mogel po okolnostih biti pozitiven, ali greh ostane vendar le greh in zategadelj bom skušal opravičiti se, kolikor se bo dalo.

Zakaj vam nijsem tako dolgo nič pisal, ima svoje razloge; jeden najglavnejših razlogov ali vzrokov, da sem vas pustil čez mesec dni brez pisma, je strah moj pred častnim občanstvom. Veste, ko bi se prečesto glasil in šo-

piril pod črto in bi nase vlekel pozornost naših političnih občinskih zastopov, mogla bi na jedenkrat strela udariti in vaš spectabilis bi se zbudil jednega jutra kot častni občan sežanski, komenski ali kaj enakega. Take nesreče se je res treba bati dan denašnji, ko ima uže vsaka slovenska vas po jednega ali dva ministra in po tri deželne glavarje za častne občane zapisane v svojih protokolih. Kaj neki bi siromašni vaš spectabilis delal v tako imenitnem društvu, še sram bi ga bilo figurirati mej tako veliko gospodo, kakor je n. pr. Depretis itd.

Častno meščanstvo se je uže smejalo jedenkrat vašemu spectabilisu, takrat, ko je pomagal restavrirati magistrat nekega precej imenitnega mesta v Slavoniji. Ko se je bilo namreč vse lepo razvilo, tako, kakor je večina mestjanstva želela, so ponudili novi mestni očetje spectabilisu častno meščanstvo; mislite, da je razveselila spectabilisa taka ponudba? Kaj še, čisto nič! rekel je spectabilis, da ne bi rad natovoril si na pleča take česti uže

zavoljo tega ne, ker je bilo vpisano mej častne mestjane tistega mesta ogersko ministerstvo iz leta 1867 in corpore z grofom Andrašijem na čelu. —

Rekli so potem mestni očetje, da bodo votirali spectabilisu 200 gld. nagrade, katero ponudbo je spectabilis pač radostno sprejel, ali ostalo je pri ponudbi, na votizacijo so pozabili mestni očetje, ker so menda imeli družega posla preveč. No, to sem napomenil samo tako mimogrede; ampak to vas lepo prosim, pomislite malo, kako žalostno rolo bi igral in kako čudno figuro bi delal en spectabilis poleg tolikih prevzvišenostij v Sežani ali v Komnu ali v Bovci — in ne smejite se! — Rajši ne pišem nobene vrstice več, nego da se podam v tako nevarnost, da ne rečem naravnost — v nesrečo!

Imenovanje častnih vaščanov je zares uže epidemično postalo pri nas in nijmo še iznašli leka proti takej bolezni.

To bi bil en razlog mojemu molčanju; še drugih razlogov bi vam mogel povedati, pa se

katere vodijo nenarodni učitelji. Da si je to tudi nemška propaganda, „Slovenski Narod“ je vendar preziral tega društva delovanje. A ravno to ljubljansko šolsko društvo je dunajskemu „schulvereinu“ podalo roko v zvezo in s tem podrlo mnenje, da se ne meša v politiko. Ta „Krainischer Schulpfennig-Verein“ je do vseh šolskih vodstev razposlal okrožnico, v kateri se razpravlja laž, da kmetje po Kranjskem zahtevajo nemških šol, in da bi se jim vstreglo, daljše dunajski „schulverein“ 300 gl. ki se imajo mej one učitelje razdeliti, ki bodo letos z najboljšim vspehom nemščino po kmetih podučevali. V to svrhu pa imajo oni učitelji, ki bi od teh grošev hoteli si kaj prislužiti, osnovati posebne učne kurze za nemški jezik. Ta okrožnica se tako končuje: „Podpisani odbor sicer dobro vé, da se bode ta razpis daril po Kranjskem marsikako tolmačil, a ta oklic nij nikak poziv na boj.“ —

Kdo je predsednik temu „Schulpfennig-Vereinu?“ Gosp. Deschmann. S tem je dosti rečeno! Deschmann nij mogel zatreti svoje stare strasti in sovraštva do Slovenstva, gosp. Deschmann brez boja ne more živeti. Naj velja tedaj.

Gosp. Deschmann je dunajskemu „schulvereinu“ ponudil svojo pomoč, češ, da prebivalstvo onih krajev po Kranjskem, kjer se v šolah samo slovenski uči, želi priučiti tudi nemščini, ker uvida, koliko mu je potrebna. On tukaj prav zvito govori — učiteljem na srce, prikrivajoč prave namere, katere plete on v zvezi z velikonemškim „schulvereinom“ zoper slovenski narod. Grmanizovanje v velikem zlogu, ponemčenje vseh slovenskih šol! In da bode to hitreje vršilo se, ima g. Deschmann na razpolaganje tudi nemških grošev.

(Dalje prih.)

## Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 12. aprila.

V seji češkega odbora za zidanje narodnega kazališča v **Pragi** 10. t. m. je naznanil dr. Rieger, da je cesar za novo češko gledališče zopet daroval 10.000 gld. Rieger je nadaljeval: „Vse nas more jako obradostiti ta novi izraz simpatij našega kralja, dediča naših slavnih kraljevih rodov Přemislův itd., v čegar žilah teče kri naših slavnih vladarjev.“ Dunajskim nemško-liberalnim novinarjem Riegrov govor malo prija in zato ga po svoje zopet obirajo.

bojim, da bom izdal uredniško tajno; — jaz sem vam namreč uže pisal jedno pismo, pa ga je pogoltnila tista spaka, katerej pravimo uredniški koš, čeravno nij pravi koš, kakor ga nosijo po starej navadi kmetski ljudje na hrbtu, ampak je le košara, ki stoji mirno poleg urednikovega pulta in ki požre še več opozicijskih mislij, nego črna ruska cenzura.

Mene je bilo razjezilo, ko so na Dunaji tistej boginji, ki je dozdej imela robec privezan na očeh, da nij mogla videti, na katero stran prevaguje pravica, sneli z očij tisti robec, tako da zdaj dobro vidi, kam ima mahiniti z mečem, ako bi se prikazalo kaj pravice v slovenskej lupini. Nij slepa zdaj več tista devica, katerej pravimo pravica, ampak zdrave oči ima velike kot grška boginja Atena, vse vidi in pa tolče nas s svojim pravičnim in resničnim mečem po našem jeziku tako okretno, da si moremo nazaj želeiti tisto ministerstvo, ki je reklo, naj se Slovencem deli pravica „nach möglichkeit und nach thunlichkeit“.

Najhuje je, da nas je to zadelo ravno

## Vnanje države.

O obravnavi zoper **kraljemorilca** Rusakova in tovariše imamo še naslednje dopolniti: Dne 10. t. m. je ob početku obravnave pričel govoriti državni pravdnik. Razmotraval je sistem teroristične stranke in dejal, da je skrajni čas, da se tej druhali potegne krinka raz obraza. Državni pravdnik je govoril šest ur potem pa se je morala obravnava prenehati, ker je bil preveč utrujen. Ko se zopet obravnava prične, nadaljeval je državni pravdnik slikati program socijalne revolucije in trdil, da so teroristi v mejnarodnej zvezi. Državnega pravdnika govor je trajal sedem ur; ko je nehal, čestitalo se mu je od vseh strani ter mu je princ Oldenburgski podal roko. V nočne seji so govorili zagovorniki. Željabo v je dejal, da je on pravi Rus, vsled česar je poslušalstvo pričelo sikati. Grofinja Perovskaja je bila jako razburjena, ko se je zagovarjala; prosila je, naj se na vsak način obsodi na smrt in naj se ne gleda na to, ker je ženska. Kakor smo uže včeraj poročili, obsojeni so vsi zatoženi na smrt. Razsodbo so zatoženci čisto mirno poslušali.

Skupna nota evropskih vlastij do **Grecije** pravi, da se meja, določena na berlinskem kongresu, nij mogla izvršiti, zato so zastopniki vlastij v Carigradu postavili drugo mejo, ki obsega Lariso Turnov in Trikaló v Tesaliji, v Epiru pa Arto in Ponto. Trdnjava Preveza se poruši, Arta zaliv pa je pristopen vsem kupčijskim ladjam. Na to noto bila bi Grecija imela včeraj odgovoriti a poroča se uže, da bode novo mejo zavrгла.

**Angleški** minister „shranjevalatelj pečatnika“ vojevoda Argyll je dal svojo ostavko; kot uzrok tega koraka se navaja Gladstonov zemljiški zakon za Irsko, s katerim Argyll nij zadovoljen, ker se boji, da bi reforme na Irskem ne vplivale tudi na Škotsko, kjer ima sam velikanska posestva. Iz tega, ker je Argyll odstopil, sklepa se, da Gladstonov zemljiški zakon ne bo ugodno sprejet v angleškeje zgornej zbornici.

O **tunjskeje** zadevi, ki Italijanom tako kri razgreva, javlja se 10. t. m. Tuniski bej je sklenil, da se njegovi vojaki ne bodo združili s francoskimi, da bi Kumire kaznovali, ker hoče na svojem ozemlju biti tudi sam gospodar. Do evropskih vlad je baje poslal protest, v katerem dolži Francijo, da žali njegove, turške in pravice vseh vlastij. Italijanski agitatorji so šli mej Kumire in druge rodove ter jih ščujajo in jim naravnost obetajo, da jim bode Italija pomagala.

## Dopisi.

**Z Dunaja** 6. aprila. [Izv. dop.] (Beseda slovanskega pevskega društva.) Postna beseda slovanskega pevskega društva se je zadnji ponedeljek izvršila sijajno. V kon-

certnej dvorani vrtogradnega društva bilo je le malo prostora praznega. Kakor navadno bil je tudi takrat prišel velik broj slovanskega odličnega sveta na Dunaji. Izmej državnih poslancev opazili smo dr. Riegra, dr. Tonera, dr. Jeřabeka, dr. Trojana, prof. Taliřa Nosko, dr. Čelakovskega, dr. Vošnjaka, Pfeiferja, dalje so bili navzočnidvorni svetovalci Petruška, Rybička, Mathyaš, sekcijski svetovalec v naučnem ministerstvu Weber, višji rudniški svetovalec Pošepny, sekcijski svetovalec Pouchly, dvorni in sodnijski odvetnik dr. Ferdo Pogačnik, prof. Šuman z rodovino, prof. Borštnik, grofica Pakeny z rodovino itd.

Takrat je tudi policija igrala svojo ulogo. Prepovedala je namreč v poslednjem trenutku malorusko pesen „Oj čohož ti počornilo“, besede od Ševčenke, skladba Vorobkieviča. Posamezne točke obširnega programa izvršile so se, kakor je to navadno, vrlo dobro. Pela se je tudi slovenska pesen „Slovo“ od Nedveda in sicer prav lepo. Najsijajneša točka bila je mešan zbor „Križari na moru“ od Bazina, uredil operni skladatelj Bendl. Sodeloval je žensk zbor 30 dam. Zbor se je vsled silnega ploska moral ponoviti.

Gospica M. Schmid pela je tri pesni v laškem jeziku ter je s simpatičnim milo in krepko donečim glasom očarala celo dvorano. Tudi gospica Marija Schuster, ki je igrala na glasoviru, žela je mnogo pohvale za izborno igranje na glasoviru. Narodna pesen moravska „Zamitnute pozvani“ kompozicija mladega Čeha Vaše Lauba se je občinstvu zelo prikupila. Hercegovački marš (besede hčerke dr. Riegra) upravljena od g. A. Buchte, pela se je vrlo dobro. Po izvršenji vspešnega koncerta je godba pešpolka nemškega cesarja Viljema I. pod osobnim vodstvom g. Karla Šebora, znamenitega češkega skladatelja.

Ker je bilo v ženskem zboru mnogo Nemk, razjezil se je jeden tukajšnjih listov, češ, da Čeh dresira Nemke na češke pesni in to celo za slovansko propagando na Dunaji. Ta bore žurnalist se boji za svoje Nemke, da ne bi se one navduševale za slovanske pesni. Tak strah mu je pač zastonj. Kajti uže mnogo let je temu, kar na Dunaji in tudi drugod po širem svetu ne le Nemke ampak ženske družih narodnosti pojó pesni slovanske radi njih milobe in izbornosti. A ne le pojočih temveč tudi na glasoviru slišiš večkrat igrati slovanske melo-

sedaj, ko smo Slovenci postali faktor, s katerim dunajsko ministerstvo tako rado računa, če ga treba tu pa tam pri kakšnej novej štibri. — Ko ne bi vedel, da tisti veliki gospodje illustrissimusi, ki so izrekli smrtno obsodbo nad našim jezikom, le kljubujejo Taaffejevemu ministerstvu in da delajo tako kakor delajo, samo navlaš, zaradi tega, da jezijo ministra Pražaka, bi jaz kar zdvojil, vrgel bi od sebe proč „pisek slovenski pišoči“, zgrabil bi klešče, pa bi si iztrgal tak jezik, ki nema nobene veljave na svetu.

Ali ker dobro vem iz dr. Vošnjakovega resničnega in pravičnega dopisa, da je tako kakor je in da bo uže še kaj, če bomo še potrpeali, bom počakal tudi jaz, znabiti se vendar le ukrene kaj in spremeni na bolje, temveč, ker je minister Conrad plačujoči član „Matice slovenske“ in kot takov nam sovražen biti ne bi smel po pravici in po resnici, ker bi delal kot slovenski matičar na lastno škodo.

Nam, ki nijmo v dunajskem državnem zboru in nemamo zapovedati, ampak pokoriti

se, ne preostaja drugo, nego še sukati „uma svitle meče“ in ne položiti orožja. Če nas tudi dražijo malo preveč, ponemčili nas še nijso, in če znamo še tako gladko govoriti „umgangssprache“, še itak nijmo tako brez pameti, kakor bi nekateri želeli, da smo. Slovenska korenina je čvrsta, zopet požene mladike, če nam še tako grdo oklestijo narodno drevo.

Srbski pesnik je zapel tako-le:

Nebo je plave srpeke boje,  
A u njem stanuje srpski bog,  
Oko njega angjeli srpski stoje  
I služe Srbina boga svog!

Naše slovensko nebo je tudi še plave slovenske boje in ob to nas menda vendar ne bodo spravili nemškutarji!

To so besede denšnjega mojega pravičnega in resničnega pisma; znabiti vam v kratkem še kaj pišem, ali obetati vam nečem nič, ker pravi Slovenci itak nič več ne držijo do obetanj in do obljub.

Vaš

Spectabilis.

dije. V zadnji slovenski besedi tudi ni bilo prvokrat, kar so sodelovale Nemke; te se ve da niso navadnega nemškega kopita temveč prijateljice slovanščini in milih slovenskih pesnj. — xyz.

**Iz Škofje Loke** 8. aprila. [Izv. dop.] Mej 2294 prebivalci je v pisanej Loki 146 zaznamovanih v rubriki „umgangssprache deutsch“. Mej temi nad 80% otrok, a ogromna večina se jih je spoznala Slovence.

Nikdar se Nemci, mislim, niso tako zmotili, presojačji svojo moč po slovenskih krajih, nego pri zadnjem ljudskem štetju. — Narod slovenski se zaveda svojih pravic in se ne dá voditi za nos tujcem, ki so prišli v našo deželo in hoteli tu gospodovati.

Števili 146 v Loki in 192 v Kranji kazeta vašo moč, slovenski Nemci! A tudi to je preveč, še toliko vas ni! Hočem nekoliko pojasniti, kako se je moglo v Loki to število skupaj spraviti. — Tu imamo kakih 8—10 Vesteneckovcev mej uradniki, ki imajo večidel veliko, slovenski govorečo družino; pol stotaka storé uže ti s svojimi otroci in postrežnicami. K tem se pridružijo še: načelnik ognjegasilcev, en beležnik, en zdravnik in nekaj privandranih trgovcev, ki bi morali pomniti, da jih žulji slovenskega kmeta redé, a vklub temu za nemški blagor gore. Če pogledamo z drobnogledom, najdemo še lekarno in tovarno kot nemški gnezdi, kojih posestnika sè slovensko govorečo družino in posli spadata v zgoraj omenjeno rubriko.

Z lahko vestjo rečemo: naše meščanstvo je popolnoma narodno.

146 je torej „Ločanov“ (?), kateri niso ali nečejo biti domačinje in le začasno tu bivajoči službujejo in nemško kulturo prodajajo; kojih zibelka pa je tekla v krajih, kamor nemško solnce ne posije,

Popiha naj pa iz Dunaja vetrec in o nemčurstvu v Loki ne bo ne duha ne sluha. Čez malo let, verjemite mi, skopneli bodo naši Nemci ko pomladni sneg!

**Iz Tržiča** 7. aprila. [Izv. dop.] Te dni se je nosila pri nas po hišah neka prošnja do slavne c. kr. poštne direkcije v Trstu ter se lovili podpisi. Marsikateri se je ujel v prvem hipu na limanice, ki mu je pa, spoznavši nespamet te prošnje, močno žal, in bi najraje svoj podpis prečrtal. Odkar hodi pošta v Tržič, je hodila vedno iz Kranja. Naenkrat je pa gospodom „pri okroglej mizi“ na misel prišlo, da to ni prav, in da se mora tako predrugačiti, da naj bi hodila na Podnart. Vsak, kdor količkaj pozna lego Tržiča, ve, da naš trg nema s Podnartom ničesa opraviti, mej tem ko Kranj naš trg popolnoma z vsem preskrbljuje. Poštno zvezo mej Kranjem in Tržičem odpraviti, se pravi prostemu ljudstvu tukaj nepotrebna bremena nakladati, kajti, koliko malenkosti preskrbijo radi za mal dar poštni hlapci, kar bi potem ne bilo mogoče. Skoraj bi se moralo reči, da so se ti gospodje s pametjo sprli, kajti nemajo poštenega razloga za odpravo poštno zveze mej Kranjem in Tržičem. To jim je glavni uzrok, da je treba večkrat pisma nujno odgovoriti, kar pa pri sedanjih poštnej zvezi ni mogoče. Po naših mislih se pa dandenes vsa nujna vprašanja brzojavijo, vse natančneje se lahko piše pozneje. Vsak, kdor pozna cesto mej Kranjem in Tržičem, in tukaj in Podnartom, bode z glavo zmajal in rekel, da so se Tržičanje gotovo naveščali tako lepe ceste, kakor je velika cesta mej Kranjem in Tržičem. Imenovane ceste ni treba opisovati, pogledjmo le malo cesto Tržič-

Podnart. Kakor večji del kantonskih cest, je tudi ta jako nepravilno napravljena, zdaj gori, zdaj doli, zdaj hudi ovinki, zdaj take ožine, da je treba voz na njivo ali v breg zapeljati, če se dva srečata. Kdo bode po zimi sneg odmetaval? Tedaj bodo gospodje gledali in čakali, kdaj bode pošta na celem v Tržič prišla! Mera se tudi voziti čez glasoviti „Gobovec“, znan uže od nekdanj kot ponočno gnezdo roparjev. V prošnji se tudi sklicujejo na to, da uže več let ni bilo slišati o kadem napadu, pa kako lahko se jim odgovori, da, odkar je gorenjska železnica odprta, pač nemajo taki ljudje kaj opraviti v Gobovci. Če bi pa začela Tržiška pošta tam hoditi, se jim pa znajo spet sline pocediti, kajti tukajšnja pošta ne vozi ravno majhnih svot.

Ali hočejo morda gospoda na svoje stroške žandarmerijsko postajo vrh Gobovca napraviti, kot specialno pošno stražo? Slavna c. kr. poštna direkcija v Trstu naj blagovoli dobro pregledati prošnjo, in naj jo tudi na primerni kraj da v presojo, in bo gotovo zvedela še več in tehtnejših uzrokov, da pošta mej Tržičem in Podnartom ni na mestu. Kar bi pa Tržiču jako ugajalo, je to, da bi Tržiško pošto ne odpravljala Kranjska pošta, ampak direktno na kranjskem kolodvoru poštna ambulanca.

Blaga pride res veliko v Tržič in se ga tudi mnogo proč pošlje. Se ve, da bo vsak mislil, da blago prihaja vse iz Podnarta, pa se vsak tako misleč hudo moti; niti najmanjše reči ne pridejo s Podnartskega kolodvora, vse s kranjskega. Tija se tudi pošilja vse: Zgodilo se je uže celo, da se je necemu usnjariju blago na Podnart poslalo, pa ni tja ponj poslal, ampak ekspediral ga je nazaj v Kranj in od tamošnje postaje ga je pustil še le v Tržič pripeljati, rekoč, s Podnartom nemamo nič opraviti.

Ranjki g. dr. Toman je Tržičanom prav ponujal železnico, je bil osobno tukaj, pa kaj se mu je zgodilo? V temnej noči je moral pete nabrusiti, če ni hotel, da bi ga inteligenca okrogle mize kamenala.

Drugi teden imamo tudi občinske volitve. V tej reči ima prvo besedo, se ve pri okroglej mizi, neki tujec, zagrizen sovražnik veri in narodu. Po njem se morajo vsi ravnati, kakor on gode se mora plesati, ali bolje rečeno, on daje takt, on daje ideje, govornik je drugi, ki mu nikdar govorniška nit ne uide. Ta tujec je predsednik okroglej mizi, poštene domače gospode je uže tako daleč pripravil, da niti več svojih misli nemajo, in kakor se sliši, mislijo ga celo za župana voliti, ker, kar se pri okroglej mizi sklene, to je postava. Ljudstvo nema potem nič več govoriti, čevljar mora tako voliti, kakor mu gospod reče. Pa gospod bode menda uže poznal § 11 volilnega reda, da mu ne bode treba spet častno mesto župana tako popustiti kakor predstojništvo krajnega šolskega sveta, za kar je slavni c. kr. deželni šolski svet imel gotovo tehtne uzroke.

Sicer pa Tržičanje prebudite se pred volitvami, da vas ne bode po njih glava bolela!

### Domače stvari.

— (Baron Pij Lazarini), dozda sodnijski adjunkt v Črnomlju, je postal cesarski komornik in okrajni načelnik v Srebrnici v Bosni, dva dni hoda onkraj Sarajeva.

— (Sto tisoč goldinarjev) je kupec Janez Stampfl iz Prage, rojen Kočevar, poslal vladi za dijaške ustanove učencem rojenim na Kočevskem.

— (Umrli je) v nunskem samostanu ljubljanskem v nedeljo po noči sestra Celestina Turšič, rojena v Begunjah poleg Cerknice.

— (Unesrečil) je v Trboveljskem rudniku 8. t. m. delovec Jurij Grošelj.

— (Zarubljeni voli.) Iz Slovenj Gradca se piše „Sloven. Gospodarju.“ Krautbergerjeva mati v Libeličah na Koroškem je dala svojemu komaj 16 let staremu sinu lepo svoto denarjev ter ga poslala preteklo soboto v Slovenji Gradec na živinski sejem, naj bi tam par volov kupil. Pa komaj si je bil fant na sejmu par volov izbral in začel za nje barantati, se mu pridruži sicer čisto neznan mešetar, Pohlolikar po imenu, ter začne pomagati barantati. Fantu se mož jako prikupi in takoj mu obljubi goldinar. Ko je bila kupčija sklenena, da fant prodajalcu volov 5 gld. na roko, drugo, pravi mu, bo v tej gostilni izplačal, ki je ravno pred njimi. Fant in mešetar gresta naravnost v gostilnico na „Pošti“, prodajalec volov pa pride tudi brž za njima. Fant potegne v papir zavite denarje iz svojega pasnika, ter našteje 200 gld., ker pa sam sebi ne zaupa, poprosi svojega mešetarja, naj še on enkrat denarje pošteje, da bi se ne zmotil. Pohlolikar vzame denarje v svoje roke ter jih začne šteti in ko jih prešteje, da celo svoto prodajalcu in reč bi imela biti končana. Pa temu ni bilo tako. Pohlolikar je namreč nekemu Gugelnu v Marnberskem okraji nekaj denarjev dolžen, pa mu jih ali neče ali pa tudi ne more povrniti. Gugel ga je tedaj tožil, in sodnija je razsodila, da se ima Pohlolikar zaradi tega dolga zarubiti; pa kjer nič ni, tam je tudi cesar pravico zgubil; tudi pri Pohlolikarji ni sodnija ničesa našla. Ker pa Gugel nikakor ni hotel verovati, da Pohlolikar ničesa nema, zato ga je s svojimi tovariši po vseh sejmi v okolici zasledoval, misleč si, enkrat bo vendar zopet na sejmu kakkega junca kupil, brž pa, ko to stori, je dokazano, da ni res, da bi ničesar ne imel, in zarubil mu bodem kupljeno živinčo. Kar je Gugel nameraval, to se mu je preteklo soboto v Slovenjem Gradcu posrečilo, kajti prišel je bil njegov pomagač ravno takrat v gostilno na „Pošti“, ko je Pohlolikar denarje štel in jih prodajalcu izročil. Gugel leti takoj s pričami in s svojo za rubež zrelo razsodbo k sodniji, ter prosi naj se Pohlolikarjevi voli zarubijo, in sodnija stori svojo dolžnost. Ko je sodnijski sluga Krautbergerjemu fantu vole vzel ter jih v Lobejev hlev zaprl, si je fant od kraja mislil, da so to šale, pa le prehitro se je prepričal, da je ostra sodnijska resnica in se je žalosten brez volov in brez denarjev domu podal. — Denes je pa s svojo materjo prišel fant k sodniji po vole; pa tudi denes se mu ni dovolilo jih soboj, domu gnati, ker ni kos dopričati, da je on, ne pa Pohlolikar, vole plačal. Kajti fant ne ve, od koga je vole kupil, ne ve, v katerej gostilnici je denarje štel, ker še ni nikdar poprej v Slovenjem Gradcu bil, ne ve nikogar imenovati, ki je bil priča barantanja in pa štetja denarjev. Mati in sin se podasta se ve da jako žalostna od sodnije k Lobeju svojih volov gledat, in sta tam pozornost nekaterih vzbudila, ki so na sejmov dan sami videli, da je fant, ne pa Pohlolikar, s svojimi denarji vole plačal, ter so se za priče ponudili in tako bo Krautbergerjevimi vendar le mogoče zopet do svojih volov priti, čeravno še le po večkratnih potih k sodniji; voli pa mej tem časom vsak dan 75 kr. pri Lobeji tistemu zajejo, ki jih je dal po krivem zarubiti.

## Razne vesti.

\* (Zabranjen požar v gledališču.) V Karlovcu je 3. t. m. po predstavi nekdo prevernili mizo in tako ubil dve petrolejski svetilnici. Razlito olje se vname in ker je zadovoljno občinstvo še vedno ploskalo igralcem, morali so vzdigniti zavěso ter se zahvaljevati. O tej priliki so pa gledalci opazili požar na odru in vse je drlo, da bi prej prišlo do izhoda. Nastala je gneča, vpitje, plakanje, sploh se ta hip ne da popisati. Požarna straža je takoj udušila ogenj, in gledališni obiskovalci ónega večera so še precej srečno izbavili se, ker ranjen nij nihče, samo nekateri je dobil kakšen súněk.

\* (Razstrelba plinov v premogovej jami.) Iz Bruselja se poroča, da so se v vasi Marcinelle v premogovej jami št. 6 vneli plinovi, pri čemer je unesrečilo 14 ljudi. Štirideset razstrelb je bilo jedna za drugo.

\* (Električno luč) hoté zdaj uvesti po vsem Londonu, da bi svetila namesto dosedanjih plinovitih svetilnic. Razni podjetniki se uže ponujajo in hvalijo svoje najnovejše sisteme. Taka luč bi res bila tudi drugim mestom ugodna, ali je še predraga. Morebiti tudi v tem oziru čas kaj poboljša.

\* (Strup namesto zdravila.) Iz mesta Bordeaux na Francoskem se poroča, da je po pomoti lekarjevej bilo zavidano trem otrokom zakonskih, Mercier po imeni. Dečak o dveh in dekletce o štirih letih, ki sta, namesto poslanega živega srebra zmešanega s črvovim semenom, pila strychnin, sta takoj umrla. Najstarejša šestletna deklica pak je rešena, ker so jej brž dali sredstev za izbljevanje. Lekar ves zdvojen priznava svojo krivdo. Gotovo ga bodo obsodili.

\* (Če imaš omotico, ne hodi na rob prepada.) Nekov veleodličen meščan marseillski je te dni pripotoval v Napulj in hotel videti v žrelo ognjeniku Vesuvu. Ko je prišel na vrh, jelo se mu je vrteti v glavi in pal je raz pečino, na katere vznožji je ves razbit mrtev obležal.

\* (S čim se ljudje v Londonu živé.) Nedavno je obsodilo sodišče v Londonu necega moža, da ima platiti globo v novcih, ker je na obrežji reke Tamize z lopato kopal in tako breg poškodoval. Pri obravnavi se je zvedelo, da kadar glavni kanal londonski izpusté v reko, priplava vanjo premnogo koscev kruha in masti. Do pred jednim letom se je vedno o tem časi zbiral ob ustji kanala obilo mož, ki so lovili mast, jo očistili in potem v mestu za surovo maslo prodajali. Postava proti ponarejevanju hrane je tudi to prodajanje obustavila. Ko ljudje niso več smeli iskati masti, zaredilo se je skoraj na stotine tisočev vodnih podgan. Ako katerej teh živalic nij bilo mesto londonsko povšeči, splezala je po verigah obilnih tamkaj zasidranih ladij v notranje njih dele

in se vozila potem, kamor koli je šla ladja. Vendar londonski podganji lovci so kmalu zasledili dober lov. Lové jih žive ter jih po 12 vkupe prodajejo; iz njih ustrojene kože se delajo najfinejše glacérokovice. Tudi imenovani zatoženec je baš iskal podgan, in ko so ga prijeli, jih je uže 12 imel v kletki.

### Dunajska borza 12. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

|                                    |     |      |        |     |
|------------------------------------|-----|------|--------|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih . . . | 76  | gld. | 60     | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru . . .    | 77  | "    | 50     | "   |
| Zlata renta . . .                  | 93  | "    | —      | "   |
| 1860 drž. posojilo . . .           | 132 | "    | 80     | "   |
| Akcije narodne banke . . .         | 821 | "    | —      | "   |
| Kreditne akcije . . .              | 297 | "    | —      | "   |
| London . . .                       | 118 | "    | 25     | "   |
| Srebro . . .                       | —   | "    | —      | "   |
| Napol. . .                         | 9   | "    | 34 1/2 | "   |
| C. kr. cekini . . .                | 5   | "    | 54     | "   |
| Državne marke . . .                | 57  | "    | 70     | "   |

Br. 571.

(208)

## Razpis natječaja.

Po odluki občinskoga zastupstva od danas razpisuje se ovim natječaj za mjesto **liečnika** mjestne občine **Kastva** (Kotar, Volosko u Istri).

Plaća je devet sto (900) forintih na godinu iz občinske kase u mjesečnih anticipatnih obrocih, zatim dvie sto (200) forintih paušala za kola, na tromjesečne postecipatne obroke, uz uvijek, da je liečnik dužan rabiti kola u prešnih slučajih i kad bi radi oddaljenosti potrebno bilo.

Obvezatna taksa za pohod bolesnikah iznaša 1 for. 40 novč.

Samo siromake, koje občina proglasi takovimi, dužan je občinski liečnik liečiti bezplatno. Sprave liekarničke ustupa občina bezplatno.

Ostali uvjeti mogu se uviditi na glavarstvu občine. Molitelji treba da su doktori svega liečništva (u pomanjkanju takovih uzet će se obzir i na praktične liečnike), ter da su podpuno vješti hrvatskomu jeziku u govoru i pismu.

Izabranomu bit će dužnost, da za osam danah nastupi službu.

Natječaj traje do **25. aprila** uklopno.

Kastav, 10. aprila 1881.

**Glavarstvo občine.**

Glavar:  
Munić m. p.

## Prostovoljna dražba vina.

Zarad preselitve bode podpisani od **2.** do vključno **7. maja 1881** vselej dopoludne od 9. do 12. in popoludne od 2. do 5. ure prodajal iz svojih kletov v **Krapinskih Toplicah** na Hrvatskem (prvi železniški postaji Zaprešiče in Poličane) **3000 hektolitrov** belega, pravega, dobrega vina, većinom lastnega pridelka l. 1868, 1879, 1872, 1875 in 1876, popolnomo očišćenega. Prodajalo se bode onemu, kdor bode več ponudil, brez soda, z **10% aro** ter ima oni, kdor bode vina kupil, **tri mesece čas**, da ga plača in odpelje. Ob dražbenih dneih bodo na postajah v Zaprešičah in Poličanah kadar bode kak vlak tja dospel, čakali vozovi za v Krapinske Toplice.

**Jakob Badl,**

posestnik.

(206—1)

Prijatelji okusno ter složno izdelane

## hišne oprave

so opozorjeni na od **Jankota Pintarja**, mizarja v Starej Loki, izdelano **posteljo** in **nočno omarico** (Nachtkasten), ki sta razstavljeni na ogled v gospod **Doberletovem** oknu v gledaliških ulicah. (207)

## Gostilna

tik ceste v živahnem kraju kupčije, obstoječa se štiri sobami, kuhinjo, jedilno shrambo, kletjo in lepim vrtom zraven hiše, daje se v najem. — Natančneje se izvé pri

**Jarneju Tomšiču**

na Rakeku.

(195—3)

## Gospodarica

vešča v kmetijstvu in mlekarstvu, srednjih let, zmožna slovenskega in nemškega jezika in da zna pisati, sprejme se takoj. — Ponudbe se spricevali sprejema gospod c. kr. major **Rudolf** na gradu **Gallenfels** pri **Trziči**. (200—2)

## 20 panjev čebel,

vsi z mlado matico od leta 1880, prav močni, z živaljo in dobro zarejo, so na prodaj konec meseca aprila po 20 kr. stari funt na vago, vaga s panjem vred. Kdor želi kaj panjev kupiti, oglasi se naj od 28. aprila do 6. maja v Postojni ali pa v Ljubljani pri

(192—4)

**Alojziju Deklevi.**

## Zahvale.

Javno moram se zahvaliti za popolno ozdravljenje moje soproge, ki je trpela za zlato žilo, krčem v želodci in jej jed nij prav nič dišala.

Vsled teh boleznij je postala čisto melanholična in mislila je le na svojo smrt.

Delj časa je rabila potem Morisonove pile, slast do jedi in zdravje se jej je povrnilo, in zdaj je popolnem okrevala.

V Lvovu sem nekega osem let starega dečka, ki bi imel za kozami víd izgubiti, popolnem ozdravil. (158—2)

V Krajevci na Gališkem.

**Anton Popiel**, graščak.

Nedavno sem nekega bolnega, ki je imel šen na nogi in nekega gospoda, ki je bil hudo bolan za vodenico, popolnem ozdravil.

Dob.

**Godrinski.**

Morisonove pile me uže 30 let vzdržujejo pri življenji; star sem zdaj 90 let, sem uže mnoge s temi pilami ozdravil, ki so mi zaupali in so vstrajali.

Tar . . . .

**Przyjemka.**

**Tuji.**

11. aprila:

Pri **Nioh**: Pistelič iz Banjaluke.

Pri **Malici**: Brinkman, Jerman z

Dunaja. — Grill iz Maribora. — Pipp,

iz Sipiane.

**Bolnim na prsih in pljučah!**

## Wilhelmov snežniški zeliščni alop

od **Franc Wilhelma**, lekarja v Neuenkirchenu (D.-A.).

Uže 25 let zoper bolezni organov za dihanje zoper prehlad v jabelku in dušnikovih vejic, zoper dušljivi kašelj, hripavost in zoper mnogo drugih boleznij v vratu in v prsih od največjega uplivanja in zdravilstvene moči. Ta sok je posebno omenjati kot preservativ, kadar je **megla** ali **slabo vreme**. — Ker ima jako prijeten okus, zato je otrokom koristen, potreben pa na pljučah bolnim ljudem; ravno tako tudi pevcem in govornikom, če nemajo čistega glasu ali če so hripavi. — Več spriceval potrjuje zgoraj navedeno. — V steklenicah po gld 1.25 a. v.

Dobiva se:

**V Ljubljani: Peter Lassnik.**

V Brodu Evgen Schrepel, lekar. V Gradei J. Purgleitner, lekar. Wend. Trnkoczy, lekar. V Kranji Karel Šavnik, lekar. V Mariboru Alojzij Quandest, lekar. V Metliki Fr. Wacha, lekar. V Novem mestu Dom. Rizzoli, lekar. V Zagrebu Sig. Mitlbach, lekar.

P. n. občinstvo naj zahteva izrečno zmirom Wilhelmovega snežniškega zeliškega alopa, ker pravega samo jaz pridelujem in ker so izdelki, nahajajoči se pod imenom Julij Bittnerjev snežniški zelišk alop slabo ponarejeni, pred katerimi jaz posebno svarim. (19—7)

**Mazač,**  
slikar napisov,  
in  
lakirar.

**Adolf Eberl,**  
Ljubljana, Marijin trg,  
poleg frančiškanskega mostu.

**Zaloga**  
oljnatih barv,  
laka in  
firneža.

(177—3)

## Natečaj

za izpeljavo potrebnih preiskav in za črtež za zboljšanje ljubljanskega barja, to je, da se le-ta osuši in po potrebi napaja.

V to se posebno strokovnjaki vabijo, kateri se morejo se spricevali izkazati, da so uže taka dela z vspehom izvrševali, v prvej vrsti avstrijski inženirji ali strokovnjaki.

Pogoji za take ponudbe so v razgled v pisarni močvirskega odbora, tik pisarne c. kr. kmetijske družbe, Salendrove ulice št. 3, razpoloženi mej navadnim uradnim časom.

Ponudbe se sprejemajo do 7. maja 1881. (197—3)

Glavni odbor za obdelovanje ljubljanskega barja.